

Hoezo generaliseren?

Fred Wester*

De bijdrage van Adri Smaling zet nog eens keurig op een rij wat er zoal komt kijken bij het samenstellen van een steekproef als generaliseren een doel is. Zoals dat altijd bij het werk van Adri het geval is, weet hij daarbij veel meer mogelijkheden uit de literatuur tevoorschijn te toveren dan ik had verwacht. Maar na lezing van deze bijdrage had ik toch het gevoel dat de gemiddelde onderzoeker hier met vragen opgezadeld wordt, die hij of zij van tevoren niet had, en geen antwoorden krijgt op vragen die vanuit de praktische ervaring in onderzoek voor de hand liggen.

De gemiddelde krantenlezer weet van generaliseren door wat je leest over wekelijkse peilingen: bij 693 luisteraars van ons programma blijkt dat 80 procent in maart gaat stemmen; mag je dat dan generaliseren naar de kiezers voor de gemeenteraad? Kortom: generaliseren als ik een klein deel van de populatie heb onderzocht; in welke zin geldt het nu voor de hele populatie (of ook nog andere populaties)? Maar tussen de regels door en in de reactie van Judith Schoonenboom komen nog andere vormen van generaliseren langs, zoals theoretische generalisatie en interne validiteit. Er zijn dus blijkbaar meer invullingen van generaliseren – ik zou zeggen verschillende doelen in het onderzoek te onderscheiden – en in hoeverre hebben die allemaal met steekproeftrekken te maken?

Terug naar de gewone kwalitatieve onderzoeker, die na zijn opleiding met allerlei vervelende methode- en statistiekcursussen juist gekozen heeft voor kwalitatief onderzoek omdat je dan van die ellende af bent. Die heeft geleerd (in welk boek zou dat eigenlijk staan?) dat je van tevoren met zo weinig mogelijk ideeën vooraf exploratief onderzoek moet doen. Daarvoor heeft zij/hij 35 jongvolwassen Volvrijders geïnterviewd en dan blijkt dat tevreden Volvrijders meer links stemmen en ontevreden Volvrijders een voorkeur hebben voor tv-series als Dexter.

In welke zin wordt in zo'n onderzoek gegeneraliseerd en wat heeft de steekproeftrekking hiermee te maken? Kortom, had men van tevoren de respondentenselectie moeten doordenken om het onderzoek zinvol af te ronden? En welke andere methodische onderwerpen waren relevant geweest om van tevoren te doordenken, zodat het onderzoek nog iets kan onderbouwen?

Samengevat, in welke zin is generaliseren voor iedere kwalitatief onderzoeker relevant?

* Prof. dr. Fred Wester is emeritus hoogleraar communicatiewetenschap aan de Radboud Universiteit te Nijmegen en voorzitter van KWALON, het platform voor kwalitatief onderzoek. E-mail: f.wester@maw.ru.nl.